

Retrat molt personal i inacabat de la Montserrat

Joan Brunet i Mauri

Farà ja dos anys que la Montserrat —la Minobis, com afectuosament molts l'anomenàvem— ens va deixar d'una manera inesperada. Però el pas del temps no ha estat factor suficient per a què la seva figura se'ns fes fonedissa, sinó que ben al contrari, ha estat un factor determinant que n'ha reforçat el seu record, a l'ensem de l'enyor que per la seva absència sentim els que vàrem tenir la sort de conèixer-la i de tractar-la. Confesso que encara avui, davant d'una situació complexa, m'he preguntat què n'opinaria ella, com l'acararia, quin consell em donaria o quina reflexió em traslladaria. Perquè així era ella, una persona carismàtica que es feia estimar, una consellera en la que podies dipositar tota la confiança.

Ho he escrit i ho he repetit en diverses ocasions i no em reca tornar-ho a fer ara. Entre la Montserrat i jo es donava una amistat construïda no pas sobre les vivències del dia a dia —ella i jo mai arribàrem a treballar plegats en un mitjà de comunicació, com tampoc mai no vàrem militar en un mateix partit—, sinó que arrelada en la complicitat difícil d'explicar que només pot establir-se a partir de saber que hi som. De saber que podem comptar l'un amb l'altre. De saber que quan cal, una conversa, una trobada urgent, unes poques paraules per telèfon poden ser bastant per compartir experiències i vivències i per saber de l'altra. Tanmateix són aquests sentiments i sensacions els que em retornen quan, per qualsevol motiu, ella em ve a la memòria. Quan em venen a la memòria les persones que he estimat i que malauradament, com la Montserrat, se m'han fet invisibles. I tanmateix és en aquests moments de record envers les persones que ja no tinc físicament al meu costat, quan més em lamento d'haver estat egoïsta i no haver dedicat més temps a compartir conversa i sobretot a escoltar per aprendre, en aquest cas d'una persona com la Montserrat, tan donada a pensar més en els altres que no pas en ella mateixa i en conseqüència a renunciar a qualsevol protagonisme, simplement perquè ella sabia que només renunciant-hi seria possible superar desencontres i unir les voluntats necessàries per fer avançar projectes per ambiciosos que poguessin ser.

La Montserrat, a més d'una bona amiga era, per definició, una dona lluitadora, una dona apassionada, una dona que mai no es deixava portar pel primer aire que passava, una dona conseqüent, coherent i ferma en el ser i en el pensar, però sempre respectuosa. Una dona que mai no tenia un no per a cap causa que ella considerés justa i oportuna. La prova la tenim en les múltiples entitats i associacions que en són deutores i que avui donen testimoni del seu tarannà, de la seva abnegació i del seu lideratge. Però cal dir-ho també ben clar: que això fos així —o precisament perquè això era així— la Montserrat va ser en ocasions injustament incompresa i d'aquí que la vida professional —també la política— li tingués reservada algun que altre contratemps que ella va saber encaixar sense retrets.

Amiga dels seus amics, la Montserrat es delia per conèixer opinions diferents a la seva i per ‘discutir la jugada’ sense apriorismes. De fet era ella qui sovint convocava i ens convocava per parlar, repassar i debatre gairebé sempre entorn els temes que alhora eren les seves grans passions: el feminisme, la cultura, la política i el periodisme.

Se’m faria impossible enumerar les ocasions en les quals la Montserrat i jo havíem de coincidir des del dia mateix en què —fa molts i molts anys— fórem presentats a Montserrat pel seu germà, el pare Gregori Minobis, una altra bellíssima persona que la mort també ens va arrabassar prematurament. No ho puc precisar-ho amb exactitud, però aquella nostra primera trobada devia produir-se en ocasió d’alguns dels molts encontres de joves escoltes que tenien com a marc l’Abadia o els entorns de Santa Cecília. Però allò que sí sé, és que des d’aquell moment i a despit de la nostra diferència d’edat, vaig quedar captivat per la seva manera de fer i per la seva sensibilitat en el tracte. Després d’aquella primera trobada en vingueren d’altres, gairebé sempre en entorns escoltes. I ja, de més grans i com a periodistes formats a partir d’haver accedit —ella i també jo— a la universitat com a majors de 25 anys, ens retrobàvem en les comissions de treball del Congrés de la Cultura Catalana (1975-1977) i en les del I Congrés de Periodistes Catalans (1979), a banda de jornades, debats i taules rodones de contingut i d’entitat diversa, ara sempre relacionades amb la que era la nostra professió comuna, el periodisme, encara que practiquéssim des de vessants diferents.

El Col·legi de Periodistes

Ho he escrit abans. La Montserrat i jo mai no vàrem treballar plegats en un mitjà de comunicació. Ella era dona de ràdio i jo havia encaminat els meus passos cap el món de la comunicació institucional. Així que havia de ser a partir del seu deganat al Col·legi de Periodistes de Catalunya (CPC), que tinguérem ocasió de treballar colze a colze en propostes i en projectes col·legials compartits. De fet, segur que va ser la bona sintonia existent entre la Minobis i jo, un dels factors determinants que la portaren a demanar-me que m’integrés en la candidatura d’unitat que s’estava gestant de cara a l’elecció de la nova Junta del Col·legi de Periodistes per la demarcació de Barcelona; candidatura que l’havia d’acompanyar en el procés d’elecció del deganat de la institució col·legial al qual ella concorreria. Això passava el 2002, just 11 anys després que la Montserrat hagués intentat sense èxit, assolir-lo enfrontant-se a la candidatura presentada pel recordat i estimat Josep Pernau, que va ser qui en aquella ocasió es va fer amb més vots col·legials. “De vegades la vida et tanca una porta, però t’obra una finestra. I això és el que va passar”, explicava Alicia Oliver en ocasió de la celebració del 25è aniversari de l’ADP (Associació de Dones Periodistes). I en efecte, la Montserrat va saber encaixar el contratemps i va convertir aquella derrota en una oportunitat. L’oportunitat d’impulsar l’associació que com ella mateixa recordava en l’acte commemoratiu dels 25 anys, el 9 de novembre de 2017, havia de contribuir a què amb “veu alta i sorollosa les dones fessin notar la seva presència en els mitjans de comunicació”.

Però l'any 2002 les coses havien d'anar de manera ben diferent a com havien anat el 1991 i en aquesta ocasió la Montserrat guanyaria les eleccions més concorregudes de la història del Col·legi. Les va guanyar comptant amb el suport gens menyspreable del 75% dels vots emesos. Amb ella en resultà també guanyadora la candidatura “Units/des per a una professió forta i en llibertat” en competència amb la candidatura “Periodistes de Catalunya pel canvi” que apostava per Martí Anglada com a degà.

A partir de la seva victòria electoral, la Montserrat en la seva condició de nova i primera degana del CPC i jo de president de la demarcació de Barcelona juntament amb la resta de membres de la Junta de demarcació i de govern del Col·legi, ens disposàvem a compartir els que serien dos anys de treball intens al servei d'una professió que començava a mostrar signes evidents de trobar-se davant de grans canvis. Van ser dos anys curts, molt curts en el temps els que vàrem compartir plegats al capdavant del Col·legi, però intensos, molt intensos quant a la feina que vàrem fer i de la que ella, una vegada més, en va ser capdavantera incansable i indiscutible.

El Llibre Blanc de la Professió, el projecte de Llei general de comunicació audiovisual que es començava a debatre al Parlament de Catalunya, el Fòrum de les Cultures de 2004, l'Estatut del Periodista —tant defensat pels uns i defenestrat pels altres—, foren només algunes de les qüestions que centraren l'activitat d'un deganat i d'una Junta de Govern que, amb preocupació, començava a entreveure els efectes que la doble crisi —la tecnològica i l'econòmica— que planava sobre els mitjans de comunicació podia acabar tenint sobre la professió i, el què és pitjor, sobre la qualitat del treball dels periodistes. I és que aquella doble crisi apuntava cap a l'establiment d'un nou tipus de relacions laborals susceptibles de desembocar en una precarització de la professió, tal com malauradament hem pogut constatar que ha passat, amb el resultat d'un empobriment generalitzat —llevat d'algunes i molt comptades excepcions— de la qualitat de la informació que es trasllada a la ciutadania, empobriment que les xarxes socials s'han encarregat de reforçar.

Finalitzada l'etapa de treball conjunt al Col·legi de Periodistes, la Minobis i jo recuperàrem la nostra relació d'amistat de sempre, encara que ara hi predominés l'intercanvi d'opinions i de criteris que a mi m'havien de ser de gran ajut en l'etapa de dos anys en què des del deganat em va correspondre culminar el projecte que amb ella havíem iniciat.

Després, a partir del moment en el que ella es jubilà professionalment, continuarem veient-nos bé sols, bé acompanyats d'altres amics i amigues amb els que havíem compartit dèries i projectes.

Epíleg

I és així com ara, al complir-se dos anys de la seva absència, trobo a faltar encara les nostres converses que —qui sap si per estar en consonància amb els temps— darrerament havíem mantingut més a través del *whatsapp* que no pas presencialment. D'aquí que lamento les

ocasions perdudes de trobar un forat per veure'ns i sobretot de no haver trobat el moment per a passar uns dies amb ella i amb la Pili a la seva estimada Lodosa o a la no menys estimada Cadaqués, indrets als que reiteradament ens havia convidat a l'Olga (la meua esposa) i a mi, i als que jo li havia promès que faríem via aquell mateix estiu atès que nosaltres havíem elegit Navarra per a passar uns dies de sojorn amb una de les nostres filles i la seva família. Però no va poder ser! M'hauré de conformar doncs amb el record de la Montserrat i del seu mestratge, referent indiscutible del feminisme i del periodisme ètic i compromès.

En aquest record personal i intransferible de la Montserrat, no vull deixar de fer memòria de la darrera conversa que ella i jo mantinguérem. Va ser per *whatsapp*, unes poques hores abans que ella ingressés a l'Hospital Clínic on seria intervinguda quirúrgicament. Jo em trobava, com cada any en aquelles mateixes dates des que em vaig jubilar, recorrent un tram del camí a Sant Jaume de Compostel·la. En aquella ocasió el tram pel qual transitàvem formava part del Camí Francès que any a any alternàvem amb trams del Nord.

—Bé, amic —em va escriure ella—. Demà m'operaran. Ja tenia ganes que arribés, per fi, el dia. Entre 5 i 6 [de la tarda] entro al Clínic i demà operació. No he fet tants quilòmetres com tu fas... Però Déu n'hi do! (El comentari dels quilòmetres responia al fet que des que sabia que l'havien d'operar, el metge li havia recomanat que no deixés de caminar una estona cada dia).

—Ja em tindràs informat de la intervenció... —vaig fer jo com a resposta—. Ànims i endavant! El meu pensament estarà demà amb tu, mentre continuo fent via cap a Sant Jaume... Un petó!

—Gràcies i bon camí, amic! —va fer ella— seguit de l'emotivó que reproduïx una cara que pica l'ullet i que exhibeix alhora un petit cor.

En resposta vaig optar per enviar-li una fotografia de l'indret per on transitàvem i que ella no va trigar en interessar-se per saber on era.

—El poble es diu Ganso, a uns 20 quilòmetres d'Astorga, vaig fer jo.

Ella em dóna les gràcies per la informació i amb això donarem per acabada inicialment la nostra conversa.

Una hora més tard, amb el meu company de caminada arribàvem a un poblet de nom Rabanal del Camino on hi descobrirem una petita comunitat de monjos benedictins. Davant la troballa no em vaig poder estar d'enviar a la Montserrat un nou missatge en el que li adjuntava una fotografia de l'església del monestir, missatge que ella em va contestar gairebé immediatament d'aquesta manera:

—Ostres, que interessant! Ja me'n donaràs tots els detalls quan tornis i ens tornem a veure!

Aquest missatge darrer entrava al meu mòbil a 1/4 i 5 de la tarda del dijous 9 de maig de 2019. Després el silenci en l'espera que l'endemà me n'arribés un de nou d'ella o de la Pili, informant-me de l'èxit de la intervenció. L'espera, però, va ser endebades en el convenciment que la demora es devia al procés de recuperació que s'imposa al malalt després de qualsevol operació quirúrgica i més si, com en aquest cas, era de cor. Clar que no puc amagar que aquell vespre, abans de posar-me al llit, vaig tancar el mòbil amb un cert neguit. L'endemà de la intervenció —el dissabte— just quan jo em disposava a enviar-li un missatge per saber com estava, rebia un *whatsapp* d'un amic comú que mai, mai, no hauria volgut rebre. Un missatge que lacònicament deia:

—Joan: La Montse ha mort...!

El cor em va fer un salt. Vaig fregar-me els ulls una i mil vegades. No. No estava somniant, a despit que tot semblés un mal son. I sense temps de refer-me ni tampoc de reaccionar, començaren a arribar-me més *whatsapp's* que em confirmaven la mala nova. No ho vaig poder evitar, ni tampoc ho vull amagar. Dels meus ulls brollaren algunes llàgrimes al mateix temps que pel meu cap desfilaren a velocitat de vertigen les imatges i els records de converses, de moments viscuts plegats, de tants anys de coneixença que ara m'adonava havien estat extremadament fugissers.

I com són les coses, si la nostra coneixença i amistat havia començat en el recinte benedictí de Montserrat, la nostra darrera conversa tingué com a rerefons un altre cenobi del mateix orde.

Montserrat, no t'oblidaré mai! I gràcies, moltes gràcies pel què em vas i ens vas donar, i per haver-me deixat compartir plegats moments de les nostres vides.

Sabadell, 14 de febrer de 2021